
Onko ihmeiden aika ohi?

Kutsu teologipäivään

Perjantaina 19.07. 2019

Kello 9:30-13:00

Temppeliaukion kirkon seurakuntasali

Lutherinkatu 3, 00100 Helsinki

Alustajana LKT Jussi Naukkarinen

- Mikä on "ihme"?
  - Plasebo ja nosebo?
  - Kelpaako todellisuus - kuka tarvitsee ihmeitä?
  - Onko "en tiedä" -vastaus riittämätön?
  - Uskolla parantaminen ja vaihtoehtohoidot sekä -terapiat (homeopatia, akupunktio, kiropraktiikka, reiki, jne.)?
- Kommenttipuheenvuoro: **professori Veli-Matti Kärkkäinen**.
  - Paneelikeskustelu:

LKT Jussi Naukkarinen (kardiologian erikoislääkäri, Meilahden sairaala), **professori Veli-Matti Kärkkäinen** (Systemaattisen teologian professori, Fuller Theological Seminary, Pasadena, Kalifornia), **professori Kari Enqvist** (kosmologian professori emeritus, Helsingin yliopisto), **TT Sakari Häkkinen** (Kuopion hiippakunnan dekaani), **ELL Iina Valkeisenmäki** (Haminan kaupungin vs. kunnaneläinlääkäri), juontajana **TT Jarmo Tarkki** (Kalifornian ja Teksasin Suomikirkon siirtolaispappi)

- Yleisökeskustelua
- Kahvitarjoilu

Järjestäjä: Töölön srk ja Kirkon ulkosuomalaistyö

Lisätietoja: **Rovasti Auvo Naukkarinen** auvo.naukkarinen@evl.fi tai **TT Jarmo Tarkki** ext-jarmo.tarkki@evl.fi

Tervetuloa

Johdatuksena päivän aiheeseen Jussi Naukkarisen lyhyt essee:

Onko ihmeiden aika ohi?

Jussi Naukkarinen, LKT, kardiologian erikoislääkäri

Uudessa Testamentissa Jeesuksen kerrotaan tehneen yhteensä 37 ihmettä. Näistä käytetään alkuperäisessä kreikan kielessä useita eri sanoja: *dynamis* (voimateko), *semeion* (ihme, joka todistaa sen tekijän toimivan Jumalan nimessä), *ergon* (teko, joka herättää hämmästyksiä) ja *teras* (viittaa johonkin merkittävään tekoon). Joskus Jeesus vetosi Jumalaan ihmeen aikaansaamiseksi, joskus hän taas toimi ”omalla valtuudellaan”. Jeesuksen aikaansaamat ihmeparantumiset vaihtelivat aina kuumeen parantamisesta (Pietarin anoppi), sokeiden näkökyvyn palauttamiseen ja jopa kuolleiden henkiin herättämiseen. Näin 2000 -luvulla lääkärin silmin nämä kertomukset vaikuttavat uskomattomilta.

Mutta onko ihmeiden aika ohi? Ei ainakaan Katolisen kirkon arvion mukaan. Viimeisen reilun tuhannen vuoden aikana on Katolinen kirkko julistanut yhteensä jopa yli 10 000 oman lajimme edustajaa pyhimyksiksi. Pyhimykseksi voidaan julistaa henkilö, jonka voidaan todistetusti näyttää saaneen aikaan ihmeparannuksen.

Käsite ”todistetusti” on tärkeä ja ansaitsee syvällistä tutkiskelua. Mikä voidaan katsoa riittäväksi todisteeksi ihmeparantumisen tapahtumisesta? Filosofi David Hume tarjoaa meille tiukat kriteerit. Hänen mukaansa ihmettä ei pidä pitää tapahtuneena paitsi, jos olisi suurempi ihme, että ihmeestä kertova on erehtynyt, valehtelee, tai että häntä on petkutettu (fake news).

Kestävätkö väitetyt ihmeparantumiset tällaisen rehellisen tarkastelun? Epistemologian huomioon ottaminen – kuinka me tiedämme mitä tiedämme – ja uskomustemme punnitseminen käytössä olevan todistusaineiston valossa on edellytys näyttöön perustuvalla elämällä (”evidence-based life”).

Monet luulevat tunnistavansa kenestä puhutaan, kun kerrotaan miehestä, joka käveli vetten päällä, paransi kuurot ja sokeat, herätti kuolleita haudoistaan. Mutta kyseinen henkilö ei välttämättä ole se tuttu hahmo, joka ensimmäisenä tulisi mieleen. Intialaisen gurun Sathya Sai Baban väitetään tehneen vastaavia ihmeitä. Tuhannet tänäkin päivänä elossa olevat ihmiset väittävät todistaneensa hänen ihmeitään ja joitain näistä ihmeistä voi jopa käydä katsomassa YouTubesta. Kun hän vietti 80 v. syntymäpäiviään, yli

miljoona ihmistä saapui juhliin! Tästä huolimatta hänen ihmetekonsa eivät ole päätyneet tietokirjoihin eikä niiden pohjalta ole myönnetty Nobelin palkintoja. Miksi ei? Toisaalta, uskallammeko me kysyä, mikä tekee näistä samoista ihmeistä erityisen uskottavia, kun ne sijoitetaankin rautakautiseen Lähi-itään ja kun niistä kirjoittavat vuosikymmeniä myöhemmin ihmiset, jotka eivät itse olleet paikalla silminnäkijöinä?

On väitetty, että menneisyydessä lääkärit tekivät potilailleen enemmän harmia kuin hyötyä. Vasta viimeisen parin sadan vuoden aikana tieteellisen metodin myötä lääketiede on edennyt merkittävin harppauksin ja sen voidaan vihdoinkin sanoa noudattavan Hippokrateen valan määräystä, joka vaatii "*primum non nocere*" – ennen kaikkea, välttä vahingoittamista. Vaikka lääketiede pystyykin selittämään ja parantamaan valtavan määrän aiemmin mystisiltä vaikuttaneita ilmiöitä ja tautitiloja, on kuitenkin vielä paljon, mitä emme ymmärrä. Tämän toistaiseksi selitystä vailla olevan rajamailla asustaa lukuisia shamaaneja, guruja, ihmeeparantajia ja käärmeöljykauppiaita, jotka lupaavat paljon, mutta lopulta eivät suurien summienkaan vastineeksi kykene tarjoamaan plaseboa kummempaa. Nämä nykyajan ihmeeparantajat pyrkivät asettautumaan tiedon rajamaille ja esittävät parannuskeinoja "mysteereihin", joihin tiede ei osaa vastata. Kuitenkaan se, että tiede ei vielä osaa vastata kaikkiin kysymyksiin, ei tarkoita sitä, että ne eivät olisi periaatteessa vastattavissa. Tässä piilee *mysterin* ja *arvoituksen/pulman* tärkeä erotus. Toisin kuin arvoitukseen/pulmaan, mysteeriin ei välttämättä ole löydettävissä faktoihin perustuvaa ratkaisua. Lisäinformaatio ei välttämättä vie pohtijaa lainkaan lähemmäksi mysteerin ratkaisua. Mysteerit ovat sotkuisia, ajasta ja paikasta riippuvaisia ja ikuisesti avoinna kyseenalaistamiselle. Ne ovat ihmeeparantajille otollinen maaperä.

Ihmeitten aika ihmisten mielessä ei välttämättä koskaan ole ohi. Aina tulee olemaan pulmia, jotka osoittautuvat mysteereiksi. Näitä kohdatessamme olisikin rehellisintä ja myös parhaiten ymmärrystämme eteenpäin vievää kyetä toteamaan ajoittain "en tiedä". Yksi yleisimpiä argumentoinnin virheitä on "vetoaminen tiedon puutteeseen" (*argumentum ad ignorantiam*) – koska on tapahtunut jotain, mitä emme osaa selittää, on sen pakko olla yliluonnollinen ihme! Älkäämme tällaisten kysymysten edessä tukeutuko tähän virheeseen, vaan myöntäkäämme tietämättömyytemme. Onkin sanottu, että vain harvaa tieteellistä läpimurtoa edeltää lausahdus "heureka", vaan useimmiten sitä edeltää lausahdus "tämäpä kummallista...".